

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/10089 din 05.11.2024

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 50/2008 privind protecția invențiilor (număr unic 683/AGEPI/2024)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Materialele aferente proiectului, se regăsesc pe pagina web oficială a autorului și portalul particip. gov.md, după cum urmează:<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-legii-pentru-modificarea-unor-acte-normative-legea-nr-502008-privind-protectia-inventiilor-si-legea-nr-14561993-cu-privire-la-activitatea-farmaceutica/9368> Astfel, în procesul de promovare a proiectului,

au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are scopul:

- asigurării cadrului normativ necesar implementării Convenției privind eliberarea brevetelor europene, adoptată la Munchen la 5 octombrie 1973, în contextul intenției Republicii Moldova de aderare la convenția menționată;
- transpunerii prevederilor actelor UE relevante în domeniu;
- perfecționării procedurilor de examinare a cererilor depuse în temeiul Legii nr. 50/2008 privind protecția invențiilor și de acordare a titlurilor de protecție.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor vizate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota de fundamentare care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;*
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;*
- d) analiza impactului de reglementare;*
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;*
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;*
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;*
- i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ."*

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare trebuie să conțină „*d) analiza impactului de reglementare*”. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*

- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
g) se evită tautologiile juridice;
h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus preponderent într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017. Totodată, prevederile propuse, sunt insuficiente sub aspectul delimitării cuantumului taxelor vizate la Art.I, Pct.47 al proiectului, fapt care periclitează certitudinea reglementării și poate condiționa multiple riscuri aferente implementării taxelor evidențiate.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului vizează preponderent activitatea entităților publice/agenților publici responsabili de acordarea protecției juridice invențiilor, în condițiile prevăzute de Legea privind protecția invențiilor nr.50 din 07 martie 2008 (Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Instanța de judecată competentă). Analiza reglementărilor propuse, denotă utilizarea formulărilor permissive de determinare a competențelor agenților publici (care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă), fapt care poate condiționa riscuri de corupție aferente proceselor administrative reglementate.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Art.I, Pct.47

47. Articolele 69 – 72 vor avea următorul cuprins: [...] Articolul 70. Certificatul. [...] (4) Fără a aduce atingere alin.(3), durata certificatului nu poate depăși 5 ani de la data expirării duratei legale a brevetului de bază, cu condiția achitării taxei stabilite de menținere în vigoare a certificatului.

Articolul 71. Cererea de certificat (1) Cererea de certificat se depune la AGEPI în termen de 6 luni de la data la care produsul, în calitate de medicament sau produs fitosanitar, a obținut autorizația de plasare pe piață, menționată la art. 72 alin. (1) lit. b). Dacă autorizația a fost eliberată înainte de acordarea brevetului de bază, cererea va fi depusă în termen de 6 luni de la data acordării brevetului. Cererea se consideră a fi depusă după plata taxei stabilite.

Articolul 72². Efectele certificatului [...] (2) Prin derogare de la alin. (1), certificatul menționat la alin. (1) care se referă la un medicament nu conferă protecție împotriva anumitor acte care altfel

ar necesita consimțământul titularului certificatului, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: [...] b) producătorul notifică, prin mijloace adecvate și documentate, AGEPI și îi comunică titularului certificatului informațiile enumerate la alin. (5) din prezentul articol cel târziu cu 3 luni înainte de data începerii producerii sau cel târziu cu 3 luni înainte de primul act conexe anterior producerii, care ar fi altfel interzise în temeiul protecției conferite de un certificat, aplicându-se data care survine mai întâi. Notificarea menționată este supusă achitării unei taxe stabilite; c) dacă informațiile menționate la alin. (5) din prezentul articol se modifică, producătorul notifică AGEPI și îl informează pe titularul certificatului înainte ca aceste modificări să intre în vigoare. Notificarea menționată este supusă achitării unei taxe stabilite;

Obiecții:

Implementarea prevederilor citate supra, poate determina incertitudine sub aspectul delimitării cuantumului taxelor evidențiate, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de prevederile art.3 alin.(1) lit.d), art.29 alin.(2), art.54 alin.(1) lit.a), art.55 al Legii nr.100/2017 și periclitează certitudinea reglementării. În context, se accentuează faptul că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului (în speță, stabilirea aleatorie a unor taxe excesive/suplimentare). Prin urmare, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate.

Recomandări:

Apreciind prin prisma exigențelor art.55 al Legii nr.100/2017 se recomandă completarea prevederilor citate supra cu norme de trimitere la nomenclatorul serviciilor cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Norme de trimitere defectuoase
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor/Obligații excesive

Riscuri de corupție:

- Generale

- 2 -

Art.I, Pct.48

48. Legea se completează cu articolele 72¹ - 72⁴ cu următorul cuprins: "Articolul 72¹ . Prelungirea duratei certificatului.(11) Prelungirea duratei certificatului poate fi revocată atunci când a fost acordată contrar dispozițiilor alin. (1).

Obiecții:

Determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor doar când formulează ca drepturi, obligațiile/îndatoririle entităților și agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agenților publici, care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agenții publici pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale. Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criteriile pentru a stabili în ce cazuri agentul public „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele.

Recomandări:

Substituirea expresiei "poate fi revocată" cu cuvântul "este".

Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> ● Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> ● Generale
--	--

IV. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative, proiectul are scopul:

- asigurării cadrului normativ necesar implementării Convenției privind eliberarea brevetelor europene, adoptată la Munchen la 5 octombrie 1973, în contextul intenției Republicii Moldova de aderare la convenția menționată;
- transpunerii prevederilor actelor UE relevante în domeniu;
- perfecționării procedurilor de examinare a cererilor depuse în temeiul Legii nr. 50/2008 privind protecția invențiilor și de acordare a titlurilor de protecție.

Autorul a prezentat *Sinteza* avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul *definitivat* al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.36 al Legii nr.100/2017, coroborat art.28 al Legii nr.82/2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Prevederile propuse, sunt insuficiente sub aspectul delimitării cuantumului taxelor vizate la Art.I, Pct. 47 al proiectului, fapt care periclitează certitudinea reglementării și poate condiționa multiple riscuri aferente implementării taxelor evidențiate. Totodată, analiza reglementărilor propuse, denotă utilizarea formulelor permissive de determinare a competențelor agenților publici (care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă), fapt care poate condiționa riscuri de corupție aferente proceselor administrative reglementate.

Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor vizate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

05.11.2024

Digitally signed by Chistol Cristina
Date: 2024.11.05 11:27:07 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Cristina CHISTOL, Inspector principal